

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи
Кафедра фінансів імені Л.Л. Тарангул

Затверджено
Науково-методичною радою Університету,
протокол від «07» 2021 р. № 6
Голова НМР _____ А. МОНАСНКО

**Робоча програма
навчальної дисципліни
«ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ»**

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
(денної форми навчання)

галузь знань 07 «Управління і адміністрування»
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-професійна програма «Фіскальне адміністрування»

Статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Публічні фінанси» складена на на основі освітньо-професійної програми «Фіскальне адміністрування» другого(магістерського) освітнього рівня спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», яка затверджена Вченою радою «26» квітня 2021 р протокол № 5.

Укладач: Т. А. Коляда, к.е.н., с.н.с., доцент,
доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул.

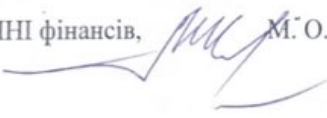
Рецензенти: М.Д. Бедринець, к.е.н., доцент,
завідувач кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул;
Т.В. Тучак, к.е.н., доцент, доцент кафедри
податкової політики

Гарант освітньо-професійної програми К.І. Швабій, д.е.н., професор,
кафедри податкової політики

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою фінансів імені Л.Л. Тарангул, протокол від «17» травня 2021 року № 13.

Завідувач кафедри М. Д. Бедринець, к.е.н., доцент

Розглянуто і схвалено на засіданні вченої ради ННІ фінансів, банківської справи, протокол від «18» травня 2021 року № 9.

Голова вченої ради ННІ фінансів, банківської справи М. О. Кужелев, д.е.н., професор

Завідувач навчально-методичного відділу І. В. Качур, к.б.н., доцент

Ресстраційний № _____

РЕЦЕНЗІЯ
на робочу програму
навчальної дисципліни
«Публічні фінанси»
для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної та заочної форми навчання
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Фіскальне адміністрування»
Статус дисципліни: обов'язкова

Розроблена робоча програма курсу «Публічні фінанси» має на меті сформувати у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня теоретичні знання про економічні відносини на макро- і мезорівнях стосовно управління публічними фінансами, розкрити особливості підходів та моделей до формування і використання фінансових ресурсів держави, здійснювати аналітичні дослідження із застосуванням методів та інструментарію управління публічними фінансами, опанувати сучасні підходи до прийняття фінансових рішень в умовах ризику та невизначеності.

Робоча програма логічно структурована і дає можливість здобувачам освіти отримати знання про роль публічних фінансів у соціально-економічній перебудові суспільства на шляху модернізації країни, набути навички щодо моніторингу та аналізу показників державного сектору економіки задля прийняття ефективних управлінських рішень стосовно максимізації ресурсів держави, навчитися використовувати на практиці сукупності заходів, що забезпечують використання публічних фінансів як одного з дійових важелів реалізації економічної політики держави. Перелік літературних джерел, що рекомендується, надає можливість студентам глибше розглянути проблемні та практичні питання.

Особливостями курсу, як це слідує із представленої на рецензування робочої програми, є опанування сучасних методів та технологій прийняття управлінських рішень у сфері публічних фінансів, що дає можливість вирішити найгостріші проблеми економічного і соціального життя держави, зокрема це бюджетний дефіцит і державний борг, ефективність оподаткування та доцільність видатків бюджету, стан місцевих фінансів, проблеми міжбюджетних відносин тощо, знайомство здобувачів освіти з реальними кейсами та їх аналіз з позиції ефективного управління публічними фінансами.

Представлена на рецензію робоча програма відповідає методичним вимогам і може бути рекомендованою до впровадження в освітній процес.

Рецензент,
к.е.н., доцент,
доцент кафедри податкової політики

Т.В. Тучак

РЕЦЕНЗІЯ
на робочу програму
навчальної дисципліни
«Публічні фінанси»
для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної та заочної форми навчання
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Фіскальне адміністрування»
Статус дисципліни: обов'язкова

В умовах перманентних кризових явищ в економіці виникає потреба у вивченні особливостей застосування новітніх економічних інструментів втручання держави у процеси розширеного відтворення, розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту. Вивчення цієї дисципліни дозволяє набути здобувачам вищої освіти необхідні знання та вміння щодо розуміння особливостей застосування інструментів впливу держави на економічний і соціальний розвиток країни. При цьому необхідно враховувати, що публічні фінанси, будучи об'єктивними за своєю суттю, значною мірою залежать від суб'єктивних дій та рішень політичних сил, що перебувають при владі.

Робоча навчальна програма з курсу «Публічні фінанси», що представлена на рецензування, характеризується спрямованістю на поетапне і послідовне висвітлення запропонованих тем, про що свідчить її логічна побудова. Структурна побудова курсу є актуальною і відповідає баченню проблем у сфері управління публічними фінансами на макро- і мезорівнях, наведених у навчальних посібниках, монографіях та наукових публікаціях.

Перелік літературних джерел, що рекомендується, надає можливість студентам глибше розглянути проблемні та практичні питання. Дана розробка виконана з дотриманням усіх методичних вимог та врахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

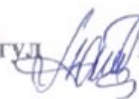
Висновок:

1. Актуальність навчального курсу в сучасних умовах розвитку України та процесів інтеграції не викликає сумнівів.
2. Структура і зміст робочої навчальної програми відповідають вимогам вищої школи, а тому можуть бути реалізованими у вищих навчальних закладах.
3. Теоретичний рівень програми є досить високим.

Представлена на рецензію робоча програма відповідає методичним вимогам і може бути рекомендована до впровадження в освітній процес.

**Рецензент,
к.е.н., доцент,**

завідувач кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангуд

М.Д. Бедринець

ЗМІСТ

1.	Передмова	4
2.	Опис навчальної дисципліни	6
	Структура навчальної дисципліни	7
3.	Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями	8
4.	Критерії оцінювання	15
5.	Засоби оцінювання	19
6.	Форми та перелік питань до поточного та підсумкового контролю	20
7.	Рекомендована література	23

1. ПЕРЕДМОВА

Необхідність вивчення дисципліни «Публічні фінанси» викликана тим, що в умовах перманентних кризових явищ в економіці виникає потреба у вивченні особливостей застосування новітніх економічних інструментів втручання держави у процеси розширеного відтворення, розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту. Використовуючи їх, держава може активно впливати на економічний і соціальний розвиток країни. При цьому необхідно враховувати, що публічні фінанси, будучи об'єктивними за своєю суттю, значною мірою залежать від суб'єктивних дій та рішень політичних сил, що перебувають при владі.

За рахунок опанування сучасних методів та технологій прийняття управлінських рішень у сфері публічних фінансів виникає можливість вирішити найгостріші проблеми економічного і соціального життя держави, зокрема це бюджетний дефіцит і державний борг, ефективність оподаткування та доцільність видатків бюджету, стан місцевих фінансів, проблеми міжбюджетних відносин тощо.

Робоча програма навчальної дисципліни «Публічні фінанси» складена на основі освітньо-професійної програми «Фіскальне адміністрування» для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 07 «Управління і адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Метою навчальної дисципліни «Публічних фінанси» є формування теоретичних знань та професійних компетентностей у майбутніх фахівців у фінансово-економічній сфері, здатних на високому професійному рівні здійснювати аналітичні дослідження із застосуванням методів та інструментарію управління публічними фінансами, опанувати сучасні підходи до прийняття фінансових рішень в умовах ризику та невизначеності.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити здобувачів освіти із сутністю та теоретичними основами публічних фінансів;
- розкрити здобувачам освіти роль публічних фінансів у соціально-економічній перебудові суспільства на шляху модернізації країни;
- надати майбутнім фахівцям знання щодо сукупності заходів, що забезпечують використання публічних фінансів як одного з дійових важелів реалізації економічної політики держави;
- сформувати у здобувачів освіти теоретичну і методичну базу, що необхідна для оволодіння методами та інструментарієм управління публічними фінансами;
- виробити у здобувачів освіти вміння моніторити та аналізувати показники державного сектору економіки задля прийняття ефективних управлінських рішень стосовно максимізації ресурсів держави.

Об'єктом навчальної дисципліни є економічні відносини на макро- і мезорівнях стосовно управління публічними фінансами.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є механізм формування і реалізації фінансової політики держави.

У процесі викладання дисципліни використовується кредитно-трансферна система організації навчально процесу, що відповідає вимогам ЄКТС. У навчальному процесі використовуються такі **методи навчання**: лекції, практичні (семінарські) заняття, індивідуально-консультаційна робота, самостійна робота студентів.

Методи та форми навчання включають лекційні заняття, семінарські заняття, самостійну та індивідуально-консультаційну роботу, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання у системі Moodle. Зокрема використовуються такі методи, як пояснювально-ілюстративний, пошуковий, проблемний, проблемно-пошуковий, дослідницький тощо.

Форма навчання: *Денна (дуальна) форма навчання.*

Формами організації занять є лекції-бесіди, лекції-дослідження, семінарські заняття (презентації, конференції) самостійна та індивідуально-консультаційна робота студентів під керівництвом викладача.

Організація поточного контролю та підсумкового контролю знань. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань з метою оцінки рівня засвоєння програмних результатів навчання здобувачами вищої освіти за цією програмою. Поточний контроль проводиться у вигляді усного та письмового опитування на семінарських заняттях, підготовки індивідуальних завдань, написання поточних контрольних робіт, які містять:

1. Теоретичні питання;
2. Тестові завдання відкритої форми;
3. Тестові завдання закритої форми.

Підсумковий контроль передбачено проводити у формі екзамену.

2.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет. Навчальна дисципліна «Публічні фінанси» – це обов’язкова навчальна дисципліна циклу професійної підготовки фахівців за галуззю знань 07 «Управління і адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», яка вивчає теоретичні та практичні аспекти формування та реалізації фінансової політики держави з використанням методів та інструментарію управління публічними фінансами.

Зміст. Тема 1. Сутність та призначення публічних фінансів. Тема 2. Організаційно-правові засади функціонування публічних фінансів. Тема 3. Податки та податкова система. Тема 4. Бюджет та бюджетна система. Тема 5. Державний бюджет. Тема 6. Місцеві бюджети. Тема 7. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення. Тема 8. Державний кредит і державний борг.

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність Освітня програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна навчання	форма
Кількість кредитів - 3	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Обов’язкова	
Модулів - 2	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		1-й	
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1-й	
	Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа і страхування» Освітньо-професійна програма «Фіскальне адміністрування»	Лекції	
		16 год.	
		Семінарські	
		14 год.	
		Самостійна робота	
		58 год.	
		Індивід.-консультац. робота	
2 год.			
		Форма семестрового контролю: екзамен	

2.1. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМУВАННЯ ЯКИХ ЗАБЕЗПЧУЄ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти такими компетентностями:

ІК Здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК1. Здатність розробити та обґрунтувати фінансово-економічні показники, що характеризують діяльність органів державної влади і місцевого самоврядування та методики їх розрахунку.

ФК2. Здатність на основі комплексного економічного і фінансового аналізу оцінити результати і ефективність фінансово-господарської діяльності організацій різних організаційно-правових форм, серед них і фінансово-кредитних, органів державної влади та місцевого самоврядування здатність оцінити поточну, коротко- і довгострокову фінансову стійкість організації, зокрема кредитної.

ФК3. Здатність здійснювати самостійно або керувати підготовкою завдань і розробкою фінансових аспектів проектних рішень та відповідних нормативних і методичних документів для реалізації підготовлених проектів.

ФК4. Здатність провести аналіз і оцінити існуючі фінансово-економічні ризики, скласти і обґрунтувати прогноз динаміки основних фінансово-економічних показників на макрорівні.

2.2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання:

ПРН01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПРН07. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

ПРН09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

2.3. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами для вивчення дисципліни є вивчення таких дисциплін, як «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Фінанси», «Економічний аналіз», «Статистика», «Бухгалтерський облік», «Податкова система», «Фінансовий менеджмент», «Фінансовий ринок» та інші.

Постреквізити навчальної дисципліни: «Методологія наукових досліджень», «Міжнародне податкове право», «Податкова політика держави», «Планування і прогнозування податкових надходжень».

2.4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ»

Змістовні модулі	Кількість годин				
	Лекції	Семінари	Інд.- конс. робота	СРС	Всього
Модуль 1 – 1,5 залікових кредитів (45 год.)					
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ (Теми 1 – 4)					
Тема 1. Сутність та призначення публічних фінансів	2	1	-	9	12
Тема 2. Організаційно-правові засади функціонування публічних фінансів	2	1	1	7	11
Тема 3. Податки та податкова система	2	2	-	7	11
Тема 4. Бюджет та бюджетна система	2	2	-	7	11
Всього по модулю 1	8	6	1	30	45
<i>Форма контролю – модульна контрольна робота</i>					
Модуль 2 – 1,5 залікових кредитів (45 год.)					
Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ (Теми 5 – 8)					
Тема 5. Державний бюджет	2	2	1	6	11
Тема 6. Місцеві бюджети	2	2	-	7	11
Тема 7. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення	2	2	-	8	12
Тема 8. Державний кредит і державний борг	2	2	-	7	11
Всього по модулю 2	8	8	1	28	45
<i>Форма контролю – модульна контрольна робота</i>					
<i>Форма підсумкового контролю – екзамен</i>					
Разом годин з курсу	16	14	2	58	90

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ

Тема 1. Сутність та призначення публічних фінансів

План лекційного заняття

1. Історичні та економічні передумови виникнення фінансів.
2. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення.
3. Еволюція поняття «публічні фінанси».
4. Наукові підходи до визначення предмету публічних фінансів.
5. Основні ланки сучасної системи публічних фінансів України.

План семінарського заняття

1. Поняття та функції публічних фінансів.
2. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення.
3. Поняття та принципи побудови фінансової системи.
4. Підходи до структуризації фінансової системи.
5. Еволюція наукових підходів до трактування сутності «публічних фінансів».
6. Основні ланки сучасної системи публічних фінансів України.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Економічна природа та сутність публічних фінансів.
2. Поняття та функції публічних фінансів.
3. Основні структурні елементи фінансової системи України.
4. «Нові» та «старі» публічні фінанси щодо трактування їх сутності.
5. Система публічних фінансів.
6. Складові елементи публічних фінансів та їх характеристика.

Питання для самоконтролю

1. Необхідність і зміст публічних фінансів.
2. Призначення і роль публічних фінансів.
3. Еволюція науки про публічні фінанси.
4. Становлення та розвиток публічних фінансів.
5. Публічні фінанси в системі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту.
6. Система публічних фондів як матеріальна основа публічних фінансів.

Рекомендована літературні джерела:

Основна [1; 5; 6; 8; 9; 10; 15].

Допоміжна [16; 17; 18; 20; 23; 26; 27; 28].

Міжнародні видання [30; 33; 35].

Інформаційні ресурси Інтернет [38; 39; 42; 45; 46; 47; 60].

Тема 2. Організаційно-правові засади функціонування публічних фінансів

План лекційного заняття

1. Система управління публічними фінансами
2. Нормативно-правова база управління публічними фінансами в Україні.
3. Сутність фінансової політики та її взаємозв'язок з фінансовим правом.
4. Види фінансової політики.
5. Фіскальна і монетарна політика: взаємозв'язки і протиріччя.

План семінарського заняття

1. Система управління публічними фінансами.
2. Основні форми, методи та інструменти фінансового впливу на економіку.
3. Нормативно-правові акти, що регулюють фінансові відносини в Україні.
4. Взаємозв'язок фінансової політики з фінансовим правом.
5. Фіскальна і монетарна політика: взаємозв'язки і протиріччя.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Принципи, на яких базується управління публічними фінансами.
2. Фінансовий апарат та його функції.
3. Організаційний склад фінансової системи України.
4. Міжнародні правові акти у сфері публічних фінансів.
5. Конституція України як основне джерело фінансового права.

План індивідуально-консультативної роботи

1. Розкрийте особливості управління публічними фінансами у зарубіжних країнах.
2. Визначте типи фінансової політики України на різних історичних етапах.
3. Визначте основні напрямки реалізації державної фінансової політики в сучасних умовах.

Питання для самоконтролю

1. Об'єкти і суб'єкти управління публічними фінансами.
2. Фінансові органи та інститути.
3. Фінансове право. Джерела фінансового права.
4. Фінансова політика як складова частина економічної політики держави.
5. Тактика і стратегія у фінансовій політиці.

Рекомендована література:

Основна [1; 2; 3; 5; 6; 8; 9; 10; 13; 14; 15].

Допоміжна [16; 17; 18; 19; 20; 23; 26; 27; 28].

Міжнародні видання [30; 33; 35].

Інформаційні ресурси Інтернет [38; 39; 42; 45; 46; 47; 59; 60].

Тема 3. Податки та податкова система

План лекційного заняття

1. Сутність і функції податків.
2. Елементи та класифікація податків.
3. Поняття, склад та основи побудови податкової системи.
4. Податкова система і податкова політика України.

План семінарського заняття

1. Сутність і призначення податків.
2. Податкова система та її елементи.
3. Класифікація податків.
4. Податковий кодекс України, його структура та значення в нормативно-правовому забезпеченні функціонування публічних фінансів.
5. Сучасна податкова політика України.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Сутність і призначення податків.
2. Функції податків. Елементи податку.

3. Податкова система: поняття та основи побудови.
4. Елементи системи оподаткування.
5. Система державної фіскальної служби України.
6. Перекладання податків: сутність та напрями.

Питання для самоконтролю

1. Поняття та склад податкової системи.
2. Принципи побудови оптимальної податкової системи.
3. Загальнодержавні та місцеві податки і збори.
4. Основні етапи становлення податкової системи України.
5. Характеристика основних податків податкової системи України.

Рекомендована література:

Основна [1; 3; 9; 10; 11; 12; 15].

Допоміжна [16; 18; 19; 21; 24; 25; 26; 28].

Міжнародні видання [30; 33; 35].

Інформаційні ресурси Інтернет [36; 37; 39; 40; 41; 44; 47; 53; 58].

Тема 4. Бюджет та бюджетна система

План лекційного заняття

1. Економічна сутність і призначення бюджету.
2. Бюджетний устрій і бюджетна система.
3. Бюджетний процес.
4. Бюджетна класифікація.
5. Міжбюджетні відносини та їх регулювання.

План семінарського заняття

1. Місце й значення бюджету в загальній системі фінансових відносин.
2. Бюджет як економічна та правова категорія.
3. Бюджетна система та принципи її побудови.
4. Розмежування видатків і доходів між бюджетами.
5. Суб'єкти, види, принципи організації міжбюджетних відносин в Україні.
6. Повноваження учасників бюджетного процесу.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Матеріальний зміст бюджету.
2. Правова характеристика бюджету.
3. Загальний та спеціальний фонд бюджету.
4. Доходи і видатки бюджету, їх класифікація.
5. Бюджетний процес та його учасники.
6. Сучасні моделі міжбюджетних відносин.
7. Сутність та методи бюджетного планування.

Питання для самоконтролю

1. Основні етапи становлення і розвитку бюджетної системи України.
2. Принципи побудови бюджетної системи України.
3. Розподільна та контрольна функції бюджету.
4. Шляхи удосконалення бюджетного процесу в Україні.
5. Основні форми взаємовідносин між окремими ланками бюджетної системи.

Рекомендована література:

Основна [1; 2; 7; 9; 10; 11; 12; 15].

Допоміжна [16; 18; 19; 21; 22; 24; 25; 26; 28].

Міжнародні видання [30; 32; 33; 34; 35].
 Інформаційні ресурси Інтернет [36; 37; 39; 40; 41; 44; 47; 48; 50; 51; 52; 53; 54; 56; 57; 58].

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ

Тема 5. Державний бюджет

План лекційного заняття

1. Склад та структура доходів Державного бюджету України.
2. Склад та структура видатків Державного бюджету України.
3. Теоретичні концепції збалансування бюджету.
4. Бюджетний дефіцит: види та причини виникнення.
5. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.

План семінарського заняття

1. Склад та структура доходів і видатків Державного бюджету України.
2. Класифікація доходів бюджету.
3. Класифікація видатків та кредитування бюджету.
4. Концепції збалансування бюджету та їх економічний зміст.
5. Причини та наслідки фіскальних дисбалансів Державного бюджету України.
6. Види дефіциту бюджету та методи управління бюджетним дефіцитом.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Сутність і характеристика доходів державного бюджету.
2. Склад та структура видатків державного бюджету.
3. Класифікація доходів і видатків та кредитування бюджету.
4. Спеціальні фіскальні правила щодо обмеження дефіциту бюджету.
5. Зарубіжний досвід та краща практика збалансування державного бюджету.
6. Вплив бюджетного дефіциту на економіку.

План індивідуально-консультативної роботи

1. На основі статистичних даних розрахуйте виконання планових показників за доходами, видатками та дефіциту бюджету, а також у відсотках до ВВП. На основі одержаних результатів зробіть висновки як вплинули новації в організації бюджетного процесу на якість бюджетного планування в Україні. Обґрунтуйте вашу думку щодо впливу політичного чинника на зміну складу та структури доходів і видатків бюджету.

Питання для самоконтролю

1. Визначте особливості затвердження Державного бюджету України з дефіцитом та профіцитом.
2. Назвіть та охарактеризуйте джерела фінансування бюджетного дефіциту.
3. Визначте наслідки затвердження дефіцитного бюджету.
4. Охарактеризуйте соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту.
5. Визначте шляхи подолання дефіциту Державного бюджету України.
6. Особливості управління бюджетним дефіцитом в сучасних умовах.

Рекомендована література:

Основна [1; 2; 3; 6; 7; 9; 11; 12; 15].
 Допоміжна [18; 21; 24; 25; 26; 27].
 Міжнародні видання [30; 32; 33; 35].

Тема 6. Місцеві бюджети**План лекційного заняття**

1. Сутність та призначення місцевих бюджетів.
2. Склад та структура місцевих бюджетів.
3. Джерела доходів місцевих бюджетів.
4. Видатки місцевих бюджетів.
5. Роль міжбюджетних трансфертів у збалансуванні місцевих бюджетів.
6. Бюджетний федералізм, моделі бюджетного федералізму.

План семінарського заняття

1. Місцеві бюджети як основа фінансового забезпечення місцевого самоврядування.
2. Сутність місцевих фінансів, їх необхідність і призначення.
3. Складові місцевих фінансів.
4. Доходи місцевих бюджетів, їх основні джерела.
5. Видатки місцевих бюджетів та їх види.
6. Бюджетний унітаризм та бюджетний федералізм.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Види місцевих бюджетів України та їх структура.
2. Структура системи місцевих фінансових інститутів.
3. Розмежування видів видатків між місцевими бюджетами.
4. Основні напрями зміцнення доходної бази місцевих бюджетів.
5. Власні та закріплені доходи місцевих бюджетів.
6. Поточні видатки та видатки розвитку, їх структура.
7. Структурно-логічна схема фінансових ресурсів регіонів

Питання для самоконтролю

1. Права та обов'язки місцевих органів влади та управління щодо формування і використання бюджетних коштів.
2. Зарубіжний досвід забезпечення самостійності місцевих бюджетів (додатковий бюджет, приєднані бюджети).
3. Місцеві бюджети як система фінансових відносин, що складаються між місцевими та державними бюджетами.
4. Сутність місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань в умовах ринкових відносин.
5. Формування доходів місцевих бюджетів за рахунок місцевих податків та зборів.
6. Зарубіжний досвід місцевого оподаткування.

Рекомендована література:

- Основна [1; 2; 3; 5; 6; 7; 9; 11; 12; 15].
 Допоміжна [18; 21; 22; 24; 25; 26; 27].
 Міжнародні видання [30; 31; 32; 33; 34; 35].
 Інформаційні ресурси Інтернет [36; 37; 39; 40; 42; 44; 47; 48; 49; 50; 51; 52; 53; 54; 56; 57].

Тема 7. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення**План лекційного заняття**

1. Сутність фондів фінансових ресурсів цільовою призначення.
2. Види державних цільових фондів.
3. Пенсійний фонд України.
4. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
5. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.
6. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.
7. Фонд медичного страхування.

План семінарського заняття

1. Сутність фондів фінансових ресурсів цільовою призначення.
2. Основні принципи організації централізованих фондів фінансових ресурсів.
3. Необхідність відокремлення державних цільових фондів.
4. Види державних цільових фондів та їх характеристика.
5. Джерела формування та напрями використання коштів державних цільових фондів.
6. Методи мобілізації доходів для формування державних цільових фондів.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Суспільне призначення фондів фінансових ресурсів цільовою призначення.
2. Джерела формування доходів Пенсійного фонду України.
3. Джерела формування доходів державних соціальних фондів.
4. Проблеми та перспективи функціонування державних цільових фондів.
5. Організаційно-правові засади функціонування фондів фінансових ресурсів цільовою призначення.
6. Напрями реформування функціонування державних цільових фондів.

Питання для самоконтролю

1. Сутність та суспільне призначення соціального страхування.
2. Методи і форми фінансування державних цільових фондів.
3. Державне пенсійне страхування і його організація.
4. Недержавні пенсійні фонди, їх види і функції
5. Фонди державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, на випадок безробіття, від нещасних випадків на виробництві.
6. Медичне страхування, його мета, джерела та організаційні засади.

Рекомендована література:

Основна [2; 3; 4; 7; 9; 12; 15].

Допоміжна [16; 21; 24; 26; 27; 29].

Міжнародні видання [30; 32; 33; 34; 35].

Інформаційні ресурси Інтернет [36; 37; 39; 41; 42; 43; 45; 53; 58].

Тема 8. Державний кредит і державний борг

План лекційного заняття

1. Економічна сутність державного кредиту.
2. Внутрішні та зовнішні державні запозичення, їх форми та ефективність.
3. Державний борг, причини його виникнення і зростання.
4. Види державного боргу і джерела його погашення.
5. Управління державним боргом та його обслуговування.

План семінарського заняття

1. Економічна сутність державного кредиту.

2. Форми державного кредиту.
3. Управління державним кредитом.
4. Види державного боргу і джерела його погашення.
5. Державний борг і його обслуговування в Україні.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Економічна суть державного кредиту та його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держав.
2. Функції державного кредиту.
3. Класифікація державних позик.
4. Види державного боргу та його характеристика.
5. Управління державним боргом: основні принципи та методи.

Питання для самоконтролю

1. Державний кредит як фінансова категорія.
2. Відмінність державного кредиту від банківського.
3. Міжнародний державний кредит.
4. Ефективність державних кредитних операцій.
5. Особливості оперативного управління державним кредитом.
6. Роль державного боргу у покритті бюджетного дефіциту.

Рекомендована література:

Основна [1; 2; 3; 6; 7; 8; 10; 11; 12].

Допоміжна [16; 18; 21; 24; 25; 26; 27].

Міжнародні видання [30; 32; 33; 34; 35].

Інформаційні ресурси Інтернет [36; 37; 39; 40; 41; 42; 50; 51; 53; 54; 55; 56].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання за навчальну дисципліну «Публічні фінанси», представлено у табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Розподіл балів з навчальної дисципліни
«Публічні фінанси»

Модулі	Модуль 1 - (17 балів)				Контрольний захід №1 - 5	Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання УЛФСУ MOODLE - 5 балів	Загальна кількість балів за поточний контролем - 50	Екзамен - 50 балів	Загальна оцінка з дисципліни = 50 балів + 50 балів (Екзамен)
Загальна кількість балів за модулем №1	17 балів								
Теми	Т.1-Т.2	Т.3	Т.4						
Відповідь на семінарському занятті	4	4	4						
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Модулі	Модуль 2 - (33 балів)				Контрольний захід №2- 5				
Загальна кількість балів за модулем №2	33								
Теми	Т.5	Т.6	Т.7	Т.8					
Відповідь на семінарських заняттях	4	4	4	4					
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Індивідуальна робота	7								

Критерії оцінювання семінарських занять та самостійної роботи для денної форми навчання.

Семінарські заняття передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на семінарському занятті. Робота на семінарському (практичному) занятті передбачає усне та письмове опитування. Максимальна кількість балів, отримана здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 4 бали.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Таблиця 4.2

**Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях
для денної форми навчання**

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово(без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Більшість семінарських занять повинні бути відпрацьовані. Невідпрацьовані заняття оцінюються оцінкою - незадовільно.

Участь студентів у диспутах, рольових іграх оцінюється як усна відповідь на семінарських заняттях за вище запропонованою шкалою.

Критерії оцінювання контрольних робіт.

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій форм та кожна з яких оцінюється від 0 до 5 балів.

Таблиця 4.3

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичне питання	1
Тестовий блок	2
Практичне завдання	2
Всього	5

Таблиця 4.4

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання(без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	0,2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання були відсутні взагалі	0

Таблиця 4.5

Критерії оцінювання тестового блоку

Критерії оцінювання	Кількість балів

Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повністю розкрив питання та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише окремих питань та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень	0

Таблиця 4.6

Критерії оцінювання практичного завдання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повністю розв'язав завдання, надав правильне обґрунтування своїм діям, яке базується на нормах ПКУ, та навів змістовні висновки.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повністю розв'язав завдання, але відсутнє обґрунтування його дій, або воно неправильне, та немає висновків.	1,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розв'язував завдання, допускаючи помилки, відповідь неправильна, відсутні висновки.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розв'язував завдання.	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи

Індивідуальну роботу здобувачі вищої освіти виконують в розрізі другого модулю по окремому питанню, яке передбачено робочою програмою. Це практичне завдання, яке передбачає дослідження податкової системи однієї з країн ЄС.

Індивідуальна робота здійснюється у формі доповіді, яка повинна містити:

1. Презентацію
2. Розгляд ключових положень
3. Опис особливостей
4. Формування висновків

Оцінюється індивідуальна робота здобувачів вищої освіти від 0 до 4 балів.

Таблиця 4.7

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
7	Послідовність, логічність виконання завдання, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які проаналізовані та доповнені висновками
5	Послідовність, логічність виконання завдання, але є суттєві помилки, відсутнє обґрунтування порядку заповнення декларації
0	Завдання взагалі не виконано

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 100 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі диференційованого заліку.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	високий (творчий)	відмінно
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	достатній (конструктив но-варіативний)	добре
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	середній (репродуктивний)	задовільно
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

		залікового кредиту		

Переведення даних 50-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку (для навчальної дисципліни, що вивчається протягом одного, двох і більше семестрів з підсумковим контролем у формі заліку):

Таблиця 5.15

Переведення даних 50-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ЄКТС

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен/диференційований залік	Залік
40-50	A	Відмінно	Високий (творчий)	Відмінно	Зараховано
40-44	B	Дуже добре	Достатній (конструктивно-варіативний)	Добре	
35-39	C	Добре			
30-34	D	Задовільно	Середній (репродуктивний)	Задовільно	
25-29	E	Достатньо			
17-24	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовільно	Не зараховано
0-16	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту			

Результати складання екзаменів і диференційованих заліків оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), а заліків – за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано») і вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни «Публічні фінанси» є:

- екзамен;
- стандартизовані тести;
- командні тренінги (проекти), кейси;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль проводиться у вигляді усного та письмового опитування на семінарських заняттях, підготовки індивідуального завдання у формі рефератів, презентацій, доповідей на конференції, написання поточних контрольних робіт, які містять:

1. Теоретичні питання;
2. Тестові завдання відкритої форми;
3. Тестові завдання закритої форми.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Перелік питань до поточного контролю №1

1. Економічна природа та сутність публічних фінансів.
2. Поняття та функції публічних фінансів.
3. Складові елементи публічних фінансів та їх характеристика.
4. Публічні фінанси в системі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту.
5. Еволюція наукових підходів до трактування сутності «публічних фінансів».
6. Основні ланки сучасної системи публічних фінансів України.
7. Система управління публічними фінансами.
8. Нормативно-правові акти, що регулюють фінансові відносини в Україні.
9. Сутність фінансової політики та її взаємозв'язок з фінансовим правом.
10. Фіскальна і монетарна політика: взаємозв'язки і протиріччя.
11. Об'єкти і суб'єкти управління публічними фінансами.
12. Фінансові органи та інститути.
13. Фінансове право. Джерела фінансового права.
14. Сутність і призначення податків.
15. Податкова система та її елементи.
16. Класифікація податків.
17. Податковий кодекс України, його структура та значення в нормативно-правовому забезпеченні функціонування публічних фінансів.
18. Сучасна податкова політика України.
19. Перекладання податків: сутність та напрями.
20. Функції податків. Елементи податку.
21. Податкова система: поняття та основи побудови.
22. Економічна сутність і призначення бюджету.
23. Бюджет як економічна та правова категорія.
24. Бюджетна система та принципи її побудови.
25. Розмежування видатків і доходів між бюджетами.
26. Суб'єкти, види та принципи організації міжбюджетних відносин в Україні.
27. Повноваження учасників бюджетного процесу.
28. Бюджетний устрій і бюджетна система.
29. Сучасні моделі міжбюджетних відносин.
30. Основні форми взаємовідносин між окремими ланками бюджетної системи.

Перелік питань до поточного контролю №2

1. Склад та структура доходів Державного бюджету України.
2. Склад та структура видатків Державного бюджету України.
3. Бюджетний дефіцит: види та причини виникнення.
4. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
5. Класифікація доходів бюджету.

6. Класифікація видатків та кредитування бюджету.
7. Концепції збалансування бюджету та їх економічний зміст.
8. Причини та наслідки фіскальних дисбалансів Державного бюджету України.
9. Спеціальні фіскальні правила щодо обмеження дефіциту бюджету.
10. Зарубіжний досвід та краща практика збалансування державного бюджету.
11. Вплив бюджетного дефіциту на економіку.
12. Сутність та призначення місцевих бюджетів.
13. Склад та структура місцевих бюджетів.
14. Джерела доходів місцевих бюджетів.
15. Видатки місцевих бюджетів.
16. Роль міжбюджетних трансфертів у збалансуванні місцевих бюджетів.
17. Бюджетний федералізм, моделі бюджетного федералізму.
18. Розмежування видів видатків між місцевими бюджетами.
19. Основні напрями зміцнення доходної бази місцевих бюджетів.
20. Власні та закріплені доходи місцевих бюджетів.
21. Поточні видатки та видатки розвитку, їх структура.
22. Сутність фондів фінансових ресурсів цільовою призначення.
23. Необхідність відокремлення державних цільових фондів.
24. Види державних цільових фондів та їх характеристика.
25. Джерела формування та напрями використання коштів державних цільових фондів.
26. Методи мобілізації доходів для формування державних цільових фондів.
27. Економічна сутність державного кредиту.
28. Державний борг, причини його виникнення і зростання.
29. Види державного боргу і джерела його погашення.
30. Управління державним боргом та його обслуговування.

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Економічна природа та сутність публічних фінансів.
2. Поняття та функції публічних фінансів.
3. Складові елементи публічних фінансів та їх характеристика.
4. Публічні фінанси в системі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту.
5. Еволюція наукових підходів до трактування сутності «публічних фінансів».
6. Основні ланки сучасної системи публічних фінансів України.
7. Система управління публічними фінансами.
8. Нормативно-правові акти, що регулюють фінансові відносини в Україні.
9. Сутність фінансової політики та її взаємозв'язок з фінансовим правом.
10. Фіскальна і монетарна політика: взаємозв'язки і протиріччя.
11. Об'єкти і суб'єкти управління публічними фінансами.
12. Фінансові органи та інститути.
13. Фінансове право. Джерела фінансового права.
14. Сутність і призначення податків.
15. Податкова система та її елементи.
16. Класифікація податків.
17. Податковий кодекс України, його структура та значення в нормативно-правовому забезпеченні функціонування публічних фінансів.
18. Сучасна податкова політика України.
19. Перекладання податків: сутність та напрями.
20. Функції податків. Елементи податку.
21. Податкова система: поняття та основи побудови.
22. Економічна сутність і призначення бюджету.
23. Бюджет як економічна та правова категорія.

24. Бюджетна система та принципи її побудови.
25. Розмежування видатків і доходів між бюджетами.
26. Суб'єкти, види та принципи організації міжбюджетних відносин в Україні.
27. Повноваження учасників бюджетного процесу.
28. Бюджетний устрій і бюджетна система.
29. Сучасні моделі міжбюджетних відносин.
30. Основні форми взаємовідносин між окремими ланками бюджетної системи.
31. Склад та структура доходів Державного бюджету України.
32. Склад та структура видатків Державного бюджету України.
33. Бюджетний дефіцит: види та причини виникнення.
34. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
35. Класифікація доходів бюджету.
36. Класифікація видатків та кредитування бюджету.
37. Концепції збалансування бюджету та їх економічний зміст.
38. Причини та наслідки фіскальних дисбалансів Державного бюджету України.
39. Спеціальні фіскальні правила щодо обмеження дефіциту бюджету.
40. Зарубіжний досвід та краща практика збалансування державного бюджету.
41. Вплив бюджетного дефіциту на економіку.
42. Сутність та призначення місцевих бюджетів.
43. Склад та структура місцевих бюджетів.
44. Джерела доходів місцевих бюджетів.
45. Видатки місцевих бюджетів.
46. Роль міжбюджетних трансфертів у збалансуванні місцевих бюджетів.
47. Бюджетний федералізм, моделі бюджетного федералізму.
48. Розмежування видів видатків між місцевими бюджетами.
49. Основні напрями зміцнення доходної бази місцевих бюджетів.
50. Власні та закріплені доходи місцевих бюджетів.
51. Поточні видатки та видатки розвитку, їх структура.
52. Сутність фондів фінансових ресурсів цільовою призначення.
53. Необхідність відокремлення державних цільових фондів.
54. Види державних цільових фондів та їх характеристика.
55. Джерела формування та напрями використання коштів державних цільових фондів.
56. Методи мобілізації доходів для формування державних цільових фондів.
57. Економічна сутність державного кредиту.
58. Державний борг, причини його виникнення і зростання.
59. Види державного боргу і джерела його погашення.
60. Управління державним боргом та його обслуговування.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Конституція України: №254к/96ВР Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Закон України «Про відкритість використання публічних коштів» від 11.02.2015 р. № 183–VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/183-19>.
5. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0>.
6. Бюджетна система: навчальний посібник / Піхоцька О.М., Фурдичко Л.Є., Синютка Н.Г. Львів: ТНЕУ, 2019. 328 с.
7. Бюджетна система: підручник / І.В. Алексеев, Н.Б. Ярошевич, І.Ю. Кондрат, М.В. Ливдар. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.
8. *Варналій З.С.* Податкова система: [підручник] / З.С. Варналій, М.В. Романюк. К.: Знання України, 2019. 567 с.
9. *Гордей О.Д.* Державні цільові фонди : навчальн. посіб. / О.Д. Гордей, В.П. Биховченко, А.М. Ковальчук. 2-ге вид., онов. та доп. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 350 с.
10. Казначейська система: підручник / О.П. Кириленко, П.С. Гринчишин, З.М. Лободіна, В.В. Письменний, В.П. Горин; Західноукр. нац. ун-т; за наук. ред. А.І. Крисоватий, О.П. Кириленко, Т.Я. Слюз. Тернопіль: Західноукр. нац. ун-т. 2020. 362 с.
11. *Луїна І.О., Бондарук Т.Г.* Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
12. *Миськів Г.В.* Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
13. *Попова Л.М.* Казначейська справа: Навчальний посібник / Л.М. Попова, С.М. Попова, В.І. Успенко. Київ.: Центр навч. літератури. 2019. 168 с.
14. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження». К., 2017. 184 с
15. *Ярошевич Н.Б.* Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник / Н.Б. Ярошевич, І.Ю. Кондрат, А.І. Якимів. Львів.: «Новий Світ2000», 2019. 400 с.

Допоміжна:

16. *Бардаш С.В., Баранюк Ю.Р.* Поняття і склад публічних фінансів як об'єкта державного фінансового аудиту. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Випуск 6, ч. I. С.34-37.
17. *Богдан Т.П.* Стратегічне управління державним боргом в умовах нестійкої боргової позиції. Фінанси України. 2018. № 4. С. 75-92.
18. *Бойко С.* Публічні фінанси у контексті генези та еволюції понятійно-категоріального апарату фінансової науки. Економіст. 2015. № 10. С. 31-35.
19. *Іванов Ю.Б., Швабій К.І.* Нагальні проблеми формування державної податкової політики в Україні. Фінанси України. 2017. № 5. С. 39-52.
20. *Коляда Т.А.* Формування бюджетної стратегії України: теорія, методологія, практика : [монографія] / Т.А. Коляда. Ірпінь : Університет ДФС України, 2016. 396 с.
21. *Коляда Т.А., Бенч Л.Я., Рибіна Н.Д.* Боргова складова забезпечення стійкості публічних фінансів України: стан і тенденції розвитку. Бізнес Інформ. 2021. № 7. С. 178-186. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2021-7_0-pages-178_186.pdf

22. *Коляда Т.А.* Вплив суспільних фінансів на регіональний розвиток: теоретичний вимір. Науковий вісник. Одеський державний економічний університет. 2015. № 11 (231). С. 75-89.
23. *Куценко Т.Ф.* Публічні фінанси в Україні: зміст та структура з урахуванням сучасних тенденцій розвитку. Економіка та держава. 2016. №6. С.62-66.
24. *Мартиненко В.В.* Специфіка управління власними доходами місцевих бюджетів умовах фінансової децентралізації. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2019. № 3. С. 51-61. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/1029-2122-1-SM.pdf
25. *Опарін В.М., Федосов, В.М., Юхименко П.І.* Українська класична школа публічних фінансів. Фінанси України. 2015. №10. С.7-31.
26. *Опарін В.М., Федосов, В.М., Юхименко П.І.* Публічні фінанси: генеза, теоретичні колізії та практична концептуалізація. Фінанси України. 2017. № 2. С. 110-128.
27. *Тропіна В. Б.* Фінансування державних соціальних програм: новітні підходи та інструменти. Науковий вісник Полісся. 2020. № 2(21). С. 17-28.
28. Фінансові інструменти регіонального розвитку в Україні в умовах децентралізації : [монографія] / М.Д. Бедринець, М.О. Кужелєв, Т.А. Коляда та ін.; за загальною редакцією к.е.н., доцента М.Д. Бедринець. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 318 с.
29. *Шляхтич В.В.* Публічні грошові фонди: їх місце у фінансово-правових відносинах. Право і суспільство. 2017. №1 (2). С.189-192.

Міжнародні видання:

30. *Koliada T., Muzychenko G.* Evaluation of the State Intervention to the Country Economy by Global Democratic Markers. Scientific Development and Achievements. London, 2018. P. 421-432.
31. *Muzychenko G., Koliada T., Churkina I.* Impact of European integration processes on the necessity of long-term budget planning introduction in Ukraine. Baltic Journal of Economic Studies. 2017. Vol 3, No 5. P. 329-333. URL : <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/303/pdf>
32. *Slatvinska M., Belinska Y., Vodolazska O., Nakonechna H., Ruzhytskyi I., Koliada T.* The model of the impact of changes in the national currency on key macroeconomic indicators in the face of uncertainty. International Journal of Management (IJM). Volume 11, Issue 5, May 2020, pp. 908-919. URL :<http://www.iaeme.com/ijm/issues.asp?JType=IJM&VType=11&IType=5>
33. Фискальний федералізм. Проблеми и перспективи развития: монографія для магістрів, навчаючихся по програмам направилення «Фінанси и кредит» / [И.А. Майбуров и др.]; под ред. И.А. Майбурова, Ю.Б. Иванова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2015. – 415 с.
34. *Shevchuk O.A., Martynenko V.V.* The impact of the budgetary component of fiscal policy on macroeconomic growth in conditions of financial decentralization: case of Ukraine. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2020. № 1 (32). P. 424-432. URL : <http://fkd.org.ua/article/view/200582>
35. *Yahelska, K., Tropina, V., Khomutenko, A., Lantukh, K., Kryhan, Y.* Comparative Analysis of Methods for Forecasting Budget Indicators. Estudios de Economia Aplicada, 2021, 39(3). URL: <http://dx.doi.org/10.25115/eea.v39i3.4521>

Інформаційні ресурси ІНТЕРНЕТ:

36. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
37. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
38. Офіційне інтернет-представництво Офісу Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>
39. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
40. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://treasury.gov.ua/>

41. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://www.sts.gov.ua>
42. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
43. Варналій З.С., Чеберяко О.В., Баженова О.В., Нікитенко Д.В., Білик Р.Р. Стратегічні пріоритети бюджетної політики України в умовах пандемії COVID-19. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2020. v. 4, n. 35, p. 170-179. URL: <http://dx.doi.org/10.18371/fcaptr.v4i35.221964>
44. Волосович С. Державні цільові фонди в системі публічних фінансів. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2016. № 4. С. 129-137. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2016_4_11.
45. Ковалів І.Р. Проблеми та напрями вдосконалення системи управління державними фінансами. Наукові праці НДФІ. 2017. Вип. 2. С. 42- 52. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npndfi_2017_2_4.
46. Бенч Л.Я., Коляда Т.А., Бай А.О. Функціонування ринку внутрішніх державних запозичень в Україні. Бізнес Інформ. 2020. №6. С. 259-266. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-6_0-pages-259_266.pdf
47. Коляда Т.А., Гоч І.В. Особливості середньострокового бюджетного планування в Україні в умовах пандемії COVID-19. Економічний простір. 2020. № 161. С. 26-30. URL: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/673/655>
48. Коляда Т.А. Гендерно-орієнтоване бюджетування: сутність та перспективи запровадження в Україні. Економічний вісник. 2019. Вип. 3. С. 80-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ehsfat_2019_3_10
49. Коляда Т.А. Джерела фінансування дефіциту бюджету: тенденції у застосуванні та виклики для стабільності державних фінансів України. Бізнес Інформ. 2015. № 2. С. 215-222. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2015-2_0-pages-215_222.pdf
50. Коляда Т.А. Управління державним боргом у контексті стабілізації державних фінансів України. Економічний часопис – XXI. 2015. № 7-8 (1). С. 82-85. URL: http://soskin.info/userfiles/file/2015/7-8_1/Koliada.pdf
51. Коляда Т.А., Кузьменко Н.В. Управління корпоративними правами держави: оцінка ефективності та напрями реформування. Бізнес Інформ. 2019. №8. С. 45-52. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-8_0-pages-45_52.pdf
52. Коляда Т.А. Вплив бюджетних видатків на темпи соціально-економічного розвитку України. Економіка та суспільство. 2017. № 9. С. 997-1004. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-9>
53. Коляда Т.А. Державний бюджет України на 2018 рік: особливості формування та перспективи виконання. Бізнес Інформ. 2018. №4. С. 267-274. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2018-4_0-pages-267_274.pdf
54. Кробинець Г.В., Коляда Т.А. Управління бюджетним дефіцитом: вітчизняна практика та найкращий зарубіжний досвід. Економіка та суспільство. 2018. № 18. С. 122-128. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/18_ukr/18.pdf
55. Коляда Т.А., Косминіна О.С. Бюджетний дефіцит України: сутність, причини виникнення та особливості управління. Modern Economics. 2018. № 12. С. 100-105. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V12\(2018\)-15](https://doi.org/10.31521/modecon.V12(2018)-15).
56. Коляда Т.А., Гуз М.В. Оцінка впливу дефіциту бюджету на фінансову безпеку держави. Бізнес Інформ. 2019. №7. С. 266-272. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-7_0-pages-266_272.pdf
57. Коляда Т.А., Мороз О.О. Бюджетне фінансування соціальних послуг в Україні: особливості та перспективи розвитку. Бізнес Інформ. 2019. №10. С. 199-206. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-10_0-pages-199_206.pdf
58. Нечаєва І.А. Аналіз формування та витрачання публічних фондів грошових коштів в умовах бюджетної децентралізації. Ефективна економіка. 2017. №2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5429>

59. *Чеберяко О.В., Рябокiнь О.О.* Вплив фiнансової децентралiзацiї на формування доходiв мiсцевих бюджетiв. Економiчний вiсник унiверситету. 2017. Вип. 34 (1). С.316-326. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/есvu_2017_34%281%29__39

60. *Хомутенко А. В.* Прагматика та семантика термiнiв фiнансової науки «суспiльнi фiнанси», «публiчнi фiнанси» та «державнi фiнанси». Фiнанси України. 2017. № 1. С. 111-126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2017_1_9.